

**Klagenemnda
for offentlige anskaffelser**

Saken gjelder: De generelle kravene i § 5 og tildelingsevaluering

Innklagede gjennomførte en åpen anbudskonkurranse for rivning av bygninger i Måselyv kommune. Klager anførte at innklagede hadde brutt de generelle kravene i § 5 ved evalueringen av tilbudene i forhold til tildelingskriteriet kvalitet. Partene var uenige om hvorvidt innklagede hadde bygget på avviksmeldinger fra prosjekter som klager hadde gjennomført for innklagede tidligere. I denne forbindelse anførte klager at innklagede hadde lagt feil faktum til grunn. Nemnda kom til at innklagede ikke hadde oppfylt kravet til etterprøvnbarhet ved evalueringen av klagers tilbud i forhold til underkriteriet eksterne referanser. Klagers øvrige anførsler førte ikke frem.

Klagenemndas avgjørelse 31. oktober 2017 i sak 2016/195

Klager: SP Maskin AS

Innklaget: Forsvarsbygg Skifte Eiendom

Klagenemndas medlemmer: Gro Amdal, Halvard Haukeland Fredriksen og Jakob Wahl

Bakgrunn:

- (1) Forsvarsbygg Skifte Eiendom (heretter innklagede) kunngjorde 12. april 2016 en åpen anbudskonkurranse for rivning av bygninger i Måselyv kommune. Tilbudsfristen i kunngjøringen var 21. april 2016. I konkurransegrunnlaget var den fastsatt til 11. august 2016.
- (2) I kunngjøringen fremgikk følgende om rivningsarbeidet:

"Forsvarsbygg Skifte eiendom skal miljøsanere og rive følgende mål i Måselyv kommune:

Bardufoss flystasjon:

Befalsforlegning i betong, mur og tre. Kjeller +2 etg. Totalt areal ca. 1021 m²

Grøtteskogen:

Grøtteskogen ligger litt før for Bardufoss og er et ammoområde på ca. 40 mål

Det skal rives 17 ammobunker i betong. Totalt areal 17x170=2890 m².

Bunkerne er overdekket med masse og skogbevokst. All betong skal gjenbrukes til fylling i området.

I tillegg skal 2 mindre trebygg på ca. 130 m² og 1437 m gjerde rives. De fleste veier og plasser skal nedlegges. Berørt område skal planeres til slutt."

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@kofa.no
Nettside: www.kofa.no

- (3) Tildelingskriteriene var pris med 70 prosent vekt og kvalitet med 30 prosent vekt. Om tildelingskriteriet kvalitet fremgikk følgende i konkurransegrunnlaget punkt 5.1:

"Her vektlegges særlig den miljømessige kvalitet. Tilbyder skal i denne forbindelse redegjøre for virksomhetens HMS og SHA arbeide, vektlegging av miljø og hvordan dette gjenspeiles i organisasjonen, rutiner og kvalitetssikring. Redegjørelse og evt. dokumentasjon fremlegges som et dokument med eventuelle vedlegg. I tillegg til dette vil det også være anledning til å i vurderingen trekke inn tidligere erfaring med tilbyders utførelse av arbeide, med særskilt vekt på SHA/HMS og forholdet til ytre miljø under arbeidets utførelse. Tilbyder kan i denne forbindelse, i nevnte redegjørelse, oppgi en referanse i form av en tidligere oppdragsgiver som kan kontaktes. Forsvarsbygg vil selv være en referanse, samt at en ekstern referanse kan bli valgt ut av Forsvarsbygg på bakgrunn av undersøkelser i markedet. Dersom tilbyder ikke oppgir en referanse, vil Forsvarsbygg velge ut to referanser.

[...]

Det vil bli satt poeng fra 0-10 på hver vurdering. Den samlede poengsum legges til grunn og blir vektet. Den tilbyder med høyest samlet score etter vekting blir innstilt som vinner av konkurransen."

- (4) Innen tilbudsfristen ble det inngitt tilbud fra fire leverandører, herunder SP Maskin AS (heretter klager), AF Decom AS og Norsk Saneringservice AS (heretter valgte leverandør).
- (5) Klager oppga i sitt tilbud at selskapet benyttet Maskinentreprenørenes Forbunds styringssystem "som oppfyller de nødvendige krav", og at systemet var ISO-sertifisert. Det ble videre informert om at dokumentene fra Maskinentreprenørenes forening blir tilpasset hvert enkelt prosjekt "slik at alle krav fra byggherre/myndigheter blir ivaretatt". Det ble også opplyst hvem som var HMS/KS-ansvarlig i firmaet.
- (6) Valgte leverandør la i sitt tilbud ved en oversikt (detaljert innholdsfortegnelse) over hvilke dokumenter som inngår i deres internkontrollsystem og informerte om at systemet griper inn i hele deres organisasjon og omfatter alle ledd, fra bestilling, planlegging og prosjektering, til levering av arbeider, oppfølging og sluttdokumentasjon. Det ble opplyst at det etableres prosjektspesifikke prosjektpermer med relevante rutiner og skjemaer på alle prosjekter, og det var vedlagt et eksempel på en slik prosjektperm. Videre ble det opplyst i at selskapet var i en prosess for gjennomføring av ISO 9001- og ISO 14001-sertifisering og forventet å ha sertifiseringene på plass i løpet av 2016. Det var også vedlagt en miljøpolicy og gitt en redegjørelse for miljømessige tiltak.
- (7) Ifølge evaluering dokumentene fikk klager 10 poeng for å ha laveste pris. Valgte leverandør ble tildelt 9,51 poeng. I vektete poeng ble dette 7 poeng for klager og 6,7 poeng for valgte leverandør.
- (8) Kvalitetskriteriet ble delt inn i tre underkriterier: i) beskrivelse HMS/SHA, ii) eksterne referanser og iii) intern referanse. Til bruk for evalueringen under punkt ii) hadde to eksterne referanser gitt leverandørene poeng. Gjennomsnittet av de to poengsummene som ble gitt var poengsummen som ble tildelt under dette kriteriet. Klager ble tildelt 1 poeng for sin beskrivelse av HMS/SHA, 7,5 poeng i snitt for eksterne referanser og 6

poeng for intern referanse. I gjennomsnitt ga dette 4,8 poeng, som ble oppskalert til 6 poeng av 10 mulige. Dette ga 1,8 vektete poeng.

- (9) Valgte leverandør ble tildelt 6 poeng for sin beskrivelse av HMS/SHA, 8 poeng i snitt fra eksterne referanser og 8 poeng for intern referanse. Dette ga i snitt 7,3 poeng, som ble oppskalert til 9,2 poeng og vektet til 2,75 poeng.
- (10) Totalt fikk valgte leverandør da 9,4 poeng og klager fikk 8,8 poeng. Tildelingsbeslutningen ble fattet 18. august 2016.
- (11) Når det gjelder innklagedes evaluering av klagers tilbud i forhold til underkriteriet intern referanse, fremgår det i en e-post datert 30. juni 2016 fra den interne referansen at klager blant annet ble trukket for *"utførelse av riving av FAD messe"*. I etterkant av at tildelingsbeslutningen forelå ba klager om innsyn i *"hva som er notert negativt"* vedrørende klager. Innklagede oversendte den 22. august 2016 en *"liste med registrerte avvik"* vedrørende klager, og klager oversendte deretter et brev den 25 august 2016 der det ble anført at listen inneholdt en rekke feil. Partene er uenige om hvorvidt innklagede har lagt vekt på listen over avviksmeldinger ved evalueringen. I evaluering dokumentet datert 17. august 2016 heter det at innklagede har basert vurderingen på tidligere prosjekter som er utført for Forsvarsbygg, og at klager ble vurdert ut fra prosjekter i Nord-Norge de senere årene; *"vi har hatt noen anmerkninger på disse arbeidene også på HMS, på blant annet Andøya. Ved riving av FAD messe på Skjold ble betong som skulle rives satt igjen i rivegropa. Oppsummert gir vi 6 poeng"*. Den interne referansen har i e-post av 31. august 2016 skrevet følgende:

"2.3 Tidligere erfaring med tilbyderne

SPM mener dette ikke kan benyttes/er feilaktiv osv. Og viser til avviksmeldinger fra Forsvarsbygg.

Faktum er at det er jeg som har gjort vurderingen av SPM ut fra den kjennskap jeg har til de prosjektene som SPM har utført for Forsvarsbygg de senere årene. Vurderingen jeg har gjort er en skjønnsmessig vurdering på et litt overordnet nivå, hvor både positive og negative hendelser/erfaringer ligger til grunn for vurderingen uten å sette poeng på enkelthendelser.

Kommentarene i sine brev av 25.08.2016 inkl avviksmeldingene har ikke jeg sett før nå, så de har ikke jeg brukt i vurderingen. Men jeg har jo kjennskap til en del av sakene så de er jo slikt sett med i vurderingen."

- (12) Kontrakt ble senere inngått med valgte leverandør. Klager brakte saken inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser 21. desember 2016.
- (13) Nemndsmøte i saken ble avholdt 23. oktober 2017.

Anførsler:

Klager har i det vesentlige anført:

- (14) Innklagedes evaluering av tilbudene i forhold til underkriteriet HMS/SHA er ikke basert på et forsvarlig skjønn og er i strid med prinsippet om forutberegnelighet i loven § 5. Klager har kun fått ett poeng under dette kriteriet og det er for lavt. Det kan ikke være

avgjørende at klager ikke har inngitt en innholdsfortegnelse, slik som valgte leverandør, som fikk seks poeng. Klager har vist til at selskapet benytter MEFs styringssystem for HMS. MEF er en bransjeorganisasjon for maskinentreprenører som blant annet har som oppgave å hjelpe sine medlemsbedrifter med HMS-arbeid. HMS-dokumentene blir tilpasset hvert prosjekt og firmaet har ansatt en egen HMS-ansvarlig. Klagers kvalitetssikringssystemet er ISO-sertifisert. ISO er et system for kvalitetssikring som fungerer som mål på et godt og oppdatert kvalitetssikringssystem. Valgte leverandør har ikke slik sertifisering. Forskjellene mellom valgte leverandør og klagers besvarelse tilsvarer ikke en differanse på fem poeng. Klagenemnda kan overprøve slik skjønnsutøvelse, jf. klagenemndas avgjørelse i sak 2012/122, 2016/32 og LE-2015-149169. Klager bør tilgodeses med minimum fem poeng for beskrivelsen.

- (15) I evalueringen av tilbudene i forhold til tildelingskriteriet kvalitet, herunder intern referanse, har innklagede også benyttet seg av avviksmeldinger som er registrert på selskapet i forbindelse med tidligere prosjekter. Det er lite troverdig når innklagede hevder ikke å ha lagt vekt på disse, ettersom innklagede tidligere har uttalt at avviksmeldingene ble brukt i evalueringen. Slike avviksmeldinger er uegnet og ulovlig å benytte og samsvarer ikke med det oppdragsgiver har etterspurt. Ettersom leverandørene har hatt et ulikt antall prosjekter for innklagede, gir avviksmeldingene dessuten et uriktig bilde. Bruk av avviksmeldingene ved evalueringen er derfor i strid med prinsippet om likebehandling og etterprøvbart, og det er vilkårlig og sterkt urimelig.
- (16) Bruken av avviksmeldingene er videre i strid med kravet til forutberegnelighet ettersom klager ikke har hatt anledning til å imøtegå påstandene i avviksmeldingene, jf. klagenemndas avgjørelse i sak 2003/66 og 2016/124.
- (17) Avviksmeldingene bygger også på feil faktum, noe som kan overprøves av nemnda i medhold av LH-2008-134402, LE-2015-149169 og klagenemndas avgjørelse i sak 2014/47. Det vises i denne forbindelse til et notat som klager har utformet der de enkelte punktene i avviksmeldingene imøtegås.
- (18) Når det gjelder vektleggingen av eksterne referanser, er to referanser ikke tilstrekkelig til å vurdere tilbyderne. Evalueringen av den ene referansen fremstår vilkårlig ettersom det er vanskelig å se hvorfor klager er trukket 2-3 poeng når referansen er godt fornøyd med klager. Den andre referansen har trukket inn en tvist om tilleggsarbeider uten at konkurransegrunnlaget ga grunnlag for å vurdere dette som en del av evalueringen. Under enhver omstendighet er det for skjønnspreget og lite etterprøvbart at innklagede spør byggherrene hva de synes om den enkelte leverandør.
- (19) Klagenemnda bes om å ta stilling til om det foreligger grunnlag for å tilkjenne klager erstatning for positiv kontraktsinteresse i saken, subsidiært negativ kontraktsinteresse.

Innklagede har i det vesentlige anført:

- (20) Det bestrides at evalueringen av underkriteriet HMS/SHA er uforsvarlig og i strid med prinsippet om forutberegnelighet i loven § 5. Klagers tilbud inneholdt kun udokumenterte opplysninger på ett ark, og dette var ikke verdt mer enn ett poeng. Klager har blitt vurdert på samme måte i flere andre konkurranser der klager har levert samme informasjon/dokumentasjon i tilbudet.

- (21) Det bestrides videre at evalueringen av referansene er regelstridig. Innklagede har bedt de eksterne referansene om å gi klager poeng, og det har de gjort. Poenget med å innhente eksterne vurderinger var å objektivisere vurderingen. Evalueringen er lovlig.
- (22) Avviksmeldingene er ikke direkte benyttet i evalueringen. Det er imidlertid gitt trekk for en hendelse som innebar at klager i stedet for å separere og bortkjøre forurensede masser hadde gravd disse ned og dekket over dem, i strid med kontrakt. Klager erkjente forholdet og betalte erstatning.
- (23) Det bestrides også at vektlegging av egne erfaringer er i strid med de grunnleggende prinsippene. Det sentrale er at innklagede har overholdt kravene til skriftlighet, forutberegnelighet og dokumentasjon, jf. Klagenemndas avgjørelse i sak 2007/106.

Klagenemndas vurdering:

- (24) Klager har deltatt i konkurransen, og har saklig klageinteresse, jf. jf. forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser § 6. Klagen er rettidig. Konkurransen gjelder anskaffelse av rivingsarbeider som er en bygge- og anleggsanskaffelse. Anskaffelsens verdi ble ikke angitt, men tilbudene var prissatt til mellom kroner 5 373 127 og kroner 7 505 345. I tillegg til lov om offentlige anskaffelser av 16. juli 1999 nr. 69 følger anskaffelsen etter sin (opplyste) art og verdi forskrift om offentlige anskaffelser av 7. april 2006 nr. 402 del I og II, jf. forskriften §§ 2-1 og 2-2.
- (25) Av konkurransegrunnlaget fulgte det at tildelingskriteriene var kvalitet og pris. Om kvalitetskriteriet fremgikk følgende: *"Her vektlegges særlig den miljømessige kvalitet. Tilbyder skal i denne forbindelse redegjøre for virksomhetens HMS og SHA arbeide, vektlegging av miljø og hvordan dette gjenspeiles i organisasjonen, rutiner og kvalitetssikring."* Det fremgikk videre at innklagede også ville legge vekt på referanser, både én eller to eksterne og én intern. Under evalueringen delte innklagede kvalitetskriteriet i tre deler: HMS/SHA, eksterne referanser og intern referanse.
- (26) Klager anfører for det første at innklagedes evaluering av tilbudene i forhold til underkriteriet HMS/SHA ikke er basert på et forsvarlig skjønn, og at innklagede derfor har brutt loven § 4. Klager og vinner ble tildelt henholdsvis 1 og 6 poeng for dette underkriteriet, og klager anfører at en forsvarlig vurdering ikke tilsier mer enn en forskjell på 1 poeng mellom disse tilbudene. Vurderingen anføres også å være i strid med kravet til forutberegnelighet.
- (27) Evalueringen av tilbudene i forhold til tildelingskriteriet kvalitet, herunder HMS/SHA, beror på en skjønnsmessig vurdering. Denne skjønnsutøvelsen kan i begrenset grad overprøves rettslig. Det kan imidlertid prøves om skjønnsutøvelsen er usaklig eller vilkårlig, basert på feilaktig faktum eller i strid med de grunnleggende kravene i anskaffelsesloven § 5.
- (28) Innholdet i henholdsvis klagers tilbud og vinnende tilbud vedrørende underkriteriet HMS/SHA er oppsummert i premiss 5 og 6 ovenfor. Det er på det rene at beskrivelsen av HMS/SHA-arbeidet i vinnerens tilbud var klart mer omfattende og detaljert enn beskrivelsen i klagers tilbud, som er på mindre enn en halv side og ikke ledsaget av noen utdypende vedlegg. Ved evalueringen har innklagede angitt at vinnerens tilbud har gitt en *"rimelig god beskrivelse"*, mens klager *"sier de har systemer fra MEF og at de har ansatt egen HMS ingeniør"*. Den tredje tilbyderen som ble evaluert fikk for øvrig 8 av 10 mulige poeng, under henvisning til at de har gitt en *"god beskrivelse av HMS/SHA"*

arbeidet sitt". I lys av at klagers tilbud ikke inneholder noen nærmere redegjørelse av sitt HMS og SHA arbeid og heller ikke om sin eventuelle vektlegging av miljø, kan ikke nemnda se at innklagede har gått utenfor rammen for den lovlige skjønnsutøvelsen ved den konkrete poengfastsettelsen for dette underkriteriet. Det faktum at vinner per tilbudsfristens utløp, i motsetning til klager, ikke enda hadde fått ISO-sertifisering kan ikke være avgjørende i denne sammenheng. Det var ikke stilt noe absolutt krav om slik sertifisering, og underkriteriet ga henvisning på en materiell vurdering av tilbudets beskrevne HMS/SHA – arbeide, vektlegging av miljø mv., jf. gjengivelsen av innholdet i tildelingskriteriet kvalitet i premiss 3 ovenfor.

- (29) Klager anfører videre at innklagedes evaluering av tilbudene i forhold til underkriteriet intern referanse er ulovlig, fordi avviksmeldinger fra tidligere prosjekter ble benyttet ved evalueringen, og at disse ikke er egnet til dette. Det er ikke omtvistet at innklagede hadde adgang til å legge vekt på sin tidligere erfaring med tilbyder. Det fremgikk av konkurransegrunnlaget at dette ville inngå i vurderingen av tilbudene i forhold til tildelingskriteriet kvalitet, og at det ville bli lagt særskilt vekt på SHA/HMS og forholdet til ytre miljø under arbeidets utførelse.
- (30) Partene er uenige om innklagede faktisk la vekt på avviksmeldingene. Nemnda finner det klart at den interne referansepersonen ikke baserte seg på selve avviksmeldingene da evalueringen ble gjennomført, fordi han på det tidspunktet ikke kjente til disse. Nemnda viser i denne sammenheng til e-posten fra den interne referansepersonen datert 30. juni 2016 sammenholdt med teksten i evalueringsdokumentet gjengitt i premiss 11 ovenfor. Slik saken er opplyst legger nemnda til grunn at avviksmeldingene ikke i seg selv er lagt til grunn ved evalueringen, men at enkelte av hendelsene som også er beskrevet i avviksmeldingene er vektlagt. Klagers anførsler vedrørende avviksmeldingene som sådan kan derfor ikke føre frem.
- (31) Det fremgår under punktet "*intern referanse*" i evalueringsdokumentet datert 17. august 2016 at klager er vurdert ut fra flere prosjekter gjennomført for innklagede i Nord- Norge, og at innklagede har hatt "*noen anmerkninger på disse arbeidene også på HMS, på blant annet Andøya. Ved riving av FAD messe på Skjold ble betong som skulle rives satt igjen i rivegropa. Oppsummert gir vi 6 poeng*". Innklagede har senere forklart og dokumentert at klager hadde gravd de aktuelle massene ned og dekket over dem i strid med kontrakten. Klager har erkjent forholdet.
- (32) Klager har imidlertid fremholdt at det ikke er tale om forurensede masser, og at de ble etterlatt 0,5 meter under bakkenivå "*likt øvrige tomter*". Nemnda finner det imidlertid ikke tvilsomt at tildelingskriteriet kvalitet åpnet for å vektlegge nettopp slike forhold.
- (33) Klager anfører også at det var i strid med kravet til forutberegnelighet at klager ikke fikk imøtegå innholdet i avviksmeldingene. Klager viser i denne forbindelse til klagenemndas avgjørelser i sak 2003/66 og 2016/124. Som det fremgår ovenfor finner nemnda det klart at avviksmeldingene ikke ble brukt i evalueringen. Nemnda forstår derfor anførselen dithen at klager mener det er i strid med regelverket at klager ikke fikk imøtegå de negative egne erfaringene med klager som innklagede faktisk vektla i evalueringen.
- (34) Det er som nevnt ovenfor i denne saken ikke omtvistet at innklagede har rett til å vektlegge egne erfaringer med tilbyderne som en del av evalueringen av tilbudene når det gjelder tildelingskriteriet kvalitet. Ved vurderingen gjelder det et krav om at oppdragsgivers egne erfaringer må være objektivt konstaterbare. I nemndas praksis er det

lagt til grunn at egne negative erfaringer fra tidligere oppdrag kan vektlegges dersom de er objektivt konstaterbare og ikke bare representerer subjektive vurderinger fra oppdragsgivers side. De må være dokumentert og gjenstand for en betryggende mulighet for etterprøving. Se i denne forbindelse nemndas avgjørelse i sak 2007/106 premiss 42, som også er fulgt opp i senere saker, jf. for eksempel sak 2016/124 premiss 52 og 2012/43 premiss 21 med videre henvisninger. Som hovedregel gjelder det ikke et krav om kontradiksjon, men et krav om etterprøvbarehet. I motsetning til det klager hevder kan det heller ikke ut fra sakene 2003/66 eller 2016/124 utledes at det gjelder et generelt krav om kontradiksjon.

- (35) Det var tydelig angitt i konkurransegrunnlaget at både eksterne og interne referanser ville innhentes. I tillegg er erfaringene til den interne referansen konkretisert i evaluering dokumentene. Av disse fremgår det hvem som har vurdert klager og hvilke prosjekter vedkommende har sett hen til i evalueringen. De tidligere nevnte rivningsarbeidene på Skjold er fremhevet. Innklagede har følgelig ikke brutt prinsippene om forutberegnelighet og etterprøvbarehet ved evalueringen av klagers tilbud i forhold til underkriteriet intern referanse.
- (36) Innklagede har også i evalueringen av tilbudene i forhold til tildelingskriteriet kvalitet innhentet to eksterne referanser. Disse ble orientert om tildelingskriteriene og fastsatte poeng på en skala mellom 0 og 10, som innklagede la til grunn ved evalueringen. I tillegg inneholder evaluering dokumentet en oppsummering av samtalen innklagede hadde med hver enkelt av de eksterne referansepersonene.
- (37) Klager anfører at to eksterne referanser ikke er tilstrekkelig til å vurdere leverandørene. Det hører imidlertid til innklagedes skjønn å velge hvordan tildelingskriteriene skal utformes, og det fremgår klart av konkurransegrunnlaget at innklagede ville innhente en til to eksterne referanser. Både klager og vinner ble vurdert av 2 eksterne referanser. Klagers anførsel kan etter dette ikke føre frem.
- (38) Når det gjelder den ene eksterne referansens vurdering av klager, anfører klager at det ikke var grunnlag for kun å gi 7-8 poeng av 10 mulige. Av evaluering dokumentene fremgår det at referansen "*i hovedsak*" var godt fornøyd med klager og ikke hadde noe problem med å anbefale selskapet. Det var imidlertid noen "*plusser og minuser*" med selskapet. Det fremgår imidlertid ikke av evaluering dokumentene hvilke konkrete forhold som ble vektlagt i referansens vurdering. For at en referanse lovlig skal kunne vektlegges i tildelingsomgangen, må det foreligge forhold som kan ha innvirkning på kvaliteten av det som skal anskaffes. Teksten i evaluering dokumentet gjør det ikke mulig å etterprøve om det foreligger slike forhold som nevnt. Det er i denne sammenheng ikke tilstrekkelig at det angis at det er noen "*minuser*" med selskapet. Det foreligger derfor brudd på kravet til etterprøvbarehet ved poengfastsettelsen av klagers tilbud for denne referansen. Nemnda vil også bemerke at innklagede ikke har dokumentert at det er gitt referansene like retningslinjer om hva som skal tillegges vekt ved bruk av poengskalaen, noe som vil kunne medføre at referansepersonene gir poeng basert på ulike forutsetninger.
- (39) Klager fremholder videre at den andre referansen har vektlagt "*økonomiske diskusjoner*", som ifølge klager er forhold som ligger utenfor tildelingskriteriet. Av evaluering dokumentene fremgår det at referansen "*i hovedsak*" var godt fornøyd med klager og at klager fikk jobben gjort. Referansen fremholdt videre at klager hadde flinke folk og tok HMS-arbeidet på alvor. Referansen mente videre at klager var bedre på

beskrevne entrepriser enn totalentrepriser, og generelt at klager *"ikke var helt i klasse med AF Decom"*. Referansen nevnte også at det *"hadde vært noen økonomiske diskusjoner som til slutt hadde løst seg uten å gå rettens vei"*. Også av denne referansen fikk klager 7-8 poeng av 10 mulige. Det fremgår heller ikke her i tilstrekkelig grad av evaluering dokumentene hvilke konkrete forhold som kan ha innvirkning på kvaliteten på det som skal anskaffes, og som har medført at klager i dette tilfellet fikk 7-8 poeng. Det er heller ikke mulig å etterprøve om det referansen sier om forholdet mellom klager og AF Decom er relatert til forhold som kan ha innvirkning på kvaliteten av det som skal anskaffes. Den aktuelle referansen ble for øvrig heller ikke benyttet ved evalueringen av sistnevnte tilbyder. Det foreligger derfor brudd på kravet til etterprøvbarhet ved poengfastsettelsen av klagers tilbud for denne referansen. Det er for øvrig uklart om referansen faktisk la vekt på de *"økonomiske"* diskusjonene som ble nevnt i sin vurdering av hvilke poeng som skulle gis klager, og i så fall om dette hadde blitt vurdert som positivt eller negativt fra referansens side. Også av denne grunn foreligger det brudd på kravet til etterprøvbarhet ved poengfastsettelsen av klagers tilbud for dette underkriteriet.

Konklusjon:

Forsvarsbygg Skifte Eiendom har brutt kravet til etterprøvbarhet i lov om offentlige anskaffelser § 5 ved evalueringen av klagers tilbud i forhold til underkriteriet eksterne referanser.

Klagers øvrige anførsler har ikke ført frem.

For Klagenemnda for offentlige anskaffelser,

Gro Amdal

Dokumentet er godkjent elektronisk